

13. 7. 2006

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vymáhání práv k průmyslovému vlastnictví

Česká republika, byť s měsíčním zpožděním, dostala jednomu ze svých závazků a implementovala Směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2004/48/ES, o vymáhání práv duševního vlastnictví. Stalo se tak zákonem č. [221/2006](#) Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a o změně zákonů na ochranu průmyslového vlastnictví (zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví), který nabył účinnosti 26. 5. 2006.

Někdy jsou užívány termíny vynutitelnost práv nebo dodržování práv nebo prosazování práv nebo ohrožení práv. Pro smysl a účel zde uvedených právních předpisů lze jejich obsah považovat za ekvivalentní s termínem vymahatelnost práv.

Uvedený zákon není jediným, který implementoval tuto Směrnici. Jak už název napovídá, zákon se týká v něm vymezených předmětů průmyslového vlastnictví. Druhým právním předpisem implementujícím obsah Směrnice na české právní prostředí je zákon č. [216/2006](#) Sb., kterým se mění zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, což ve své celistvosti v sobě zahrnuje právě pojem duševní vlastnictví. Tento zákon nabył účinnosti dne 22. 5. 2006. Mezi jím změněné předpisy patří mimo jiné i občanský soudní řád, zákon č. [99/1963](#) Sb., v platném znění, který lze považovat za třetí právní předpis, na jehož základě jsou v rovině občanskoprávní upravena práva vlastníků/majitelů práv duševního vlastnictví, popřípadě jiných oprávněných osob v případě porušení jejich práv.

Je samozřejmé, že před existencí zákona o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví zde neexistovalo právní vakuum. Smyslem a účelem tohoto zákona je sjednocení, preciznější a konzistentní úprava institutů ovlivňujících vymahatelnost práv dosud roztržštěná v zákonech týkajících se ochrany vynálezů, průmyslových vzorů, užitných vzorů, topografií polovodičových výrobků, označení původu a zeměpisných označení, ochranných známek (průmyslová práva). Ochrana proti porušování autorských práv zůstává i nadále upravena autorským zákonem (autorská práva, práva související, práva pořizovatele databází a průmyslová práva tvoří společně práva duševního vlastnictví); procesní ustanovení jsou obsahem občanského soudního řádu. V těchto českých zákonech byla již zapracována hmotně právní ustanovení a ustanovení upravující postavení vlastníků/majitelů práv duševního vlastnictví a jejich procesní oprávnění stanovené Dohodou o obchodních aspektech práv k duševnímu vlastnictví (Dohoda TRIPS), publikované pod č. [191/1995](#) Sb. Dohoda TRIPS, zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, autorský zákon, občanský soudní řád, jakož i ostatní mezinárodní smlouvy se vzájemně doplňují a měly by tvořit ucelený právní základ pro předmětnou oblast.

K vymáhání práv z průmyslového vlastnictví podle předmětného zákona může dojít nejenom v případě jejich porušení, ale postačující pro vymahatelnost je i jejich ohrožení.

Oprávněné osoby

Originárně svědčí právo vymáhat dodržování průmyslových práv vlastníku/majiteli tohoto (průmyslového) práva. Odvozeně pak náleží licenciátu, jenž tak může učinit svým jménem a na svůj účet se souhlasem vlastníka/majitele nebo v případě nečinnosti vlastníka/majitele po marném uplynutí měsíční lhůty od doručení oznámení licenciáta o porušování práv. Konečně jsou oprávněnými osobami profesní organizace ochrany práv, které jsou řádně uznávány jako organizace oprávněné zastupovat vlastníky/majitele práv.

Oprávněným osobám je i nadále přiznáno právo na informace, jehož úkolem by mělo být výrazné posílení oprávněné osoby v boji proti porušování jejich práv. Toto lze uplatnit vůči třetí osobě, která v obchodním měřítku držela zboží porušující právo nebo užívala služby porušující právo nebo poskytovala služby používané při činnostech porušujících

právo nebo byla těmito osobami označena jako účastník na výrobě, skladování, zpracování nebo distribuci zboží či poskytování služeb. Lze dovést, že povinnost informovat se nebude vztahovat na spotřebitele jednajícího v dobré víře. Nejsou-li informace poskytnuty dobrovolně, lze se jich domáhat i soudně. Je ovšem nutno podotknout, že právo na tyto informace není absolutní, kdy zůstávají nedotčena práva podle zvláštních předpisů (povinnost mlčenlivosti apod.). Zákon dále uvádí obsah informací.

Opatření k nápravě

K základním právům vlastníka/majitele při porušování nebo ohrožování jeho průmyslového práva patří zdržovací žaloba. Uposlechnutí soudního zákazu lze vynucovat opětovným ukládáním pokut.

Odstraňovací žaloba pak spočívá zejména ve stažení výrobků z obchodních kanálů, kdy je možná dohoda mezi vlastníkem/majitelem a porušovatelem; trvalým odstraněním z obchodních kanálů nebo zničením výrobků, kdy dohoda mezi vlastníkem/majitelem a porušovatelem nepřichází v úvahu; stažení, odstranění nebo zničení materiálů, nástrojů a zařízení určených nebo používaných k porušování nebo ohrožování práv průmyslového vlastnictví. Rovněž právo na zničení není absolutní, soud v taxativně uvedených případech zničení nenařídí. Nově se zavádí možnost alternativního opatření k nápravě, kdy soud může na návrh porušovatele práv nekonajícího tak ani z nedbalosti nahradit shora uvedená opatření finančním vyrovnáním oprávněné osobě.

Nový zákon svým způsobem určuje a usnadňuje stanovení a vydání škody a bezdůvodného obohacení získaného porušovatelem v důsledku porušení nebo ohrožení práva. Oprávněná osoba má na výběr požadovat a soud může stanovit plnou náhradu škody a bezdůvodného obohacení nebo paušální částkou ve dvou výších s ohledem na okolnost, zda porušovatel věděl, že porušuje průmyslové právo (minimálně dvojnásobek obvyklých licenčních poplatků), nebo zda to nevěděl ani nemohl vědět (ve výši obvyklých licenčních poplatků). Soud vždy přihledne ke všem odpovídajícím okolnostem případu. Uvedené principy se vztahují i na přiměřené zadostiučinění spočívající v peněžitém plnění.

I nadále existuje právo oprávněné osoby zvítězivší ve sporu na soudem přiznané uveřejnění rozsudku na náklady neúspěšného porušovatele.

Ostatní prostředky ochrany průmyslového vlastnictví

Pro úplnost je nutno dodat, že předmětný zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví není osamoceným právním předpisem, na jehož základě se lze bránit proti porušování průmyslových práv. Kromě uvedené tzv. ochrany absolutní lze paralelně uplatnit i ochranu relativní, kterou je například ochrana proti nekalé soutěži podle ustanovení obchodního zákoníku.

Úmyslné porušení práv k průmyslovému vlastnictví je trestný čin ve smyslu trestního zákona a v trestně právním řízení může soud uložit trest odnětí svobody až na dvě léta nebo peněžitý trest nebo propadnutí věci.

Další možný veřejnoprávní postih je přestupkové řízení podle přestupkového zákona v případě, že protiprávní jednání nedosahuje intenzity trestného činu, zde z hlediska zavinění postačuje i nedbalost. Za přestupek porušování průmyslových práv mohou obecní úřady uložit pokutu až do výše 15 000 Kč, trest propadnutí věci a za určitých okolností i trest zákazu činnosti.

Je posílena i úloha celních úřadů ve smyslu zákona o opatřeních týkajících se dovozu, vývozu, a zpětného vývozu zboží porušujícího některá práva duševního vlastnictví (protipirátský zákon). Celní úřady na základě vlastníka/majitele práv přijímají opatření proti padělkům či nedovoleným napodobeninám, které zejména zahrnují zajištění tohoto zboží až jeho zničení (na základě rozhodnutí soudu). Postup podle tohoto zákona samozřejmě nebrání vlastníku/majiteli práv k průmyslovému vlastnictví uplatňovat svoje práva vůči porušovateli na základě shora uvedených právních předpisů.

V neposlední řadě lze, byť odvozeně, chránit práva k průmyslovému vlastnictví prostřednictvím spotřebitelského práva, tj. zákona o ochraně spotřebitele. Tento dává dosti široké možnosti České obchodní inspekci, Státní zemědělské a potravinářské inspekci a živnostenským úřadům. Podnět k zahájení řízení a přijetí příslušných opatření podle tohoto zákona může podat každá osoba, která prokáže zájem na zamezení podnikání zasahujícího do práva duševního vlastnictví. Podle tohoto zákona lze uložit kromě pokuty i propadnutí nebo zabránění výrobků nebo jejich zničení.

Oldřich Trojan

[Advokátní kancelář HOLEC, ZUSKA & Partneri](#)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)